

JAKAB-KÖVES GYOPÁRKA

*A Konokok**Regényrészlet*

Tompa Istók egyik felén megragadta a durva ácsolatú padot, a másik végét Kérék koma tartotta. Átvitték a templomból a parókia udvarára, s ott letették a sorba állított asztalok mellé. A máskor sáros, tyúkszaros, tehénlepényes udvart mára annyira ledöngölték, lesöpörték a cselédek, hogy alkalmas volt a vendéglátásra. Eztán már abban kellett reménykedni, hogy az ég ilyen tiszta legyen, mint az udvar. Az eső elől ugyan bemenekülhettek a tornácra, de ott a hely szűk volt, asztalt, padot nem lehetett volna eleget letenni.

Az asszonyok hajnal óta készítették az ételt, Erzsí irányította a munkát, segítségnek pedig a komaasszonyait hívta el. Odabent a konyhában sűrűn emlegették a menyasszonyt, akit csak az esketés előtt közvetlenül hoznak el Császárról. Valahogy mindenki azt várta volna, hogy özvegy gazdasszonyként maga is kiveszi részét a készülődésből.

– Legalább a kulcsost megsüthette volna – hangzott el többször a nap folyamán.

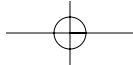
Merthogy a kulcsos kaláccsal sokat bajlódtak az asszonyok, az nem olyan, mint a hús, hogy csak beledobálják egy edénybe, aztán főddögéljen, amíg akar. Azt dagasztani kell, azt óvni kell, hogy meg tudjon kelni, ne essen össze, azt formázgatni kell, körbe kell szépen fonní, aztán ügyelni kell rá sütés közben is. A kulcsos volt minden lakodalom során az asszonyok legfőbb izgalma. Istók maga is fel tudta sorolni, hol evett jót, s ki mikor rontotta el a kalácsot förtelmesen.

– Nem győznek kárálni odabent – bökött Kérék koma a konyha felé, ahonnan megint zsörtölődő asszonyi hangok hallatszódtak ki.

– Ha örömük telik benne, hát csak káráljanak – bölcsekedett Istók. Majd meggyőződéssel hozzátette: – Csak mi minél messzebb legyünk.

Jutka támolyogva kiszédelgett a konyhából, aztán hátrafutott a kert felé. Istók látta, hogy a veteményes tövében letérdelpelt, fejét lehajtotta, s görcsösen vonaglott. Szegény lányka, nagyon rosszul bírta a viselősséget. Lehet, hogy az Úr Isten büntetése volt ez, ki tudja?

Erzsit bezzeg alig kínozza rosszullét. De ő pompás asszony. Mióta kiderült Jutkáról a dolog, Erzsí óvta a húgát, mintha saját lánya volna. Istók íránt viszont olyan szenvedély támadt benne, hogy a férfi szinte olvadozott a gyönyörűségtől ebben az új szerelemben. Nem volt elég tágas a teste, s szíve szinte ki akart csordulni, ki akart törni a bordák fogságából. Még soha ennyire nem érezte magát férfinak. A felesége tüzes, vad vággyal fogadta minden éjszaka magába. A szelíd Jutka pedig szemérmes pirulásokkal vágyódott utána. Egyszerre két nő szerette. A halovány sógornője, aki felnézett

rá, mert szüksége volt a gyöngéd, ám erős férfiú oltalmára, s a telivér asszonya, aki megbocsátott neki. Sőt talán nem is kellett megbocsátania. Talán még nőtt is, ő Istók, az asszony szemében. Talán úgy gondolta Erzsi, hogy egy férfiúnak ez is jár. És Istók büszke volt. Férfinak érezte magát.

Istók körösztanyja, Kesztheli Kató néni bebotozott a parókia udvarára. A lelész két komondora buffogva körbefogták, de nem bántották.

– Nem mentek innen, mocsok dögök? – dohogott a vénasszony. Szája fekete űrként nyílt meg, a felső fogsor helyén egyetlen fog árválkodott az ínyén, az is sárgán, foltosan.

– Ne féljen, öreganyám – kedélyeskedett Kérék koma. – Csak megkóstolják, nem szeretik az öreg csontot.

A vénasszony botjával mérgesen hessegette a komondorokat. Azok mégsem tágítottak mellőle, de fenyegetés nem volt mozdulataikban. Fejüket lustán, bután lógatták a föld felé, hosszú, nemezes, összetapadt szőrük végén a rengeteg keményre száradt sárdarab hangosan kopogott minden egyes lépésüknél.

– Hogy állnak az asszonyok? – kíváncsiskodott Kató köröszt.

– Tőlük kérdezze, körösztanyám – vonogatta vállát Istók.

– Segíthetnének elkergetni ezeket a dögöket – dohogott az asszony. – Ekkora nagy emberek, aztán csak nézik, hogy egy szegény öregasszonyt halálra ijesztenek a fenevadak.

A fenevad szóra – mintha csak megértette volna – az egyik komondor felmordult.

– Nem mész innen! – sipította Kató köröszt, visítására többen kisiettek a konyhából. Az asszonyok sápiózva bemenekítették a vénasszonyt az amúgy is túlszűfolt és elviselhetetlen levegőjű helyiségbe.

Néhány perc múlva Erzsi kirozott onnan, arca vörös volt, haja a benti gőztől lelapadt a fejére.

– Ez meg mit keres itt? – intett hátra fejével a konyha felé.

– Kató köröszt? – kérdezett rá Istók, bár tudta jól, hogy őt értette Erzsi.

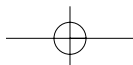
– Az – mondta az asszony olyan hangon, amiből a férje rögtön tudta, hogy semmi jó nem fog következni. Megvonta hát a vállát, „az ördög tudja”, morogta, s lehajolt a padhoz, mintha vizsgálgatná, hogy nem fog-e összedőlni a sok ember alatt.

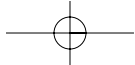
– Még csak a vénasszony hiányzott – csattant fel Erzsi. – A hús olyan lassan puhul, nem is tudom, hogy készül el. Az első kulcsost meg túl hamar vette ki a Tálós Erzsi. Még csirizes a belseje, kidobhatjuk a kutyáknak.

– No, ne mérgeledj! – csitította Istók, miközben odahagyta a padot, hogy átölje az asszonyt. Érezte, hogy az olyan feszült, mint egy túlajzott íj.

– Ne ízetlenkedjen, kend! – sziszegte halkan Erzsi, miközben a szélesen vigyorgó Kérék komára pillantott. – Eresszen! Hazaszaladok, megnézem, hogy van Sára.

Erzsi egész nap összeszorult, idegesen remegő gyomorral dolgozott, Sárin járt az esze, alig tudott ügyelni a főzésre. Sári már éjszaka olyan különösen viselkedett, sírdogált álmában, ide-oda vetette magát az ágyában. Reggel görcsök között

ébredt, nyögve görnyedt össze, s valamely belső részét fájlalta, maga sem tudta, melyiket. Úgy volt, hogy a nagylány fog felügyelni testvéreire, most Erzsi kénytelen volt a kicsiket rábízni Kérék komaasszonyára, ők a szomszédságban laktak, amúgy is együtt játszottak a fiaik. Ám azt is tudta, hogy Kérék Vica aligha néz a gyerekek felé, Sárit pedig még annyira sem fogja meglátogatni.

– Hát Jutka hová tűnt? – kérdezte még szinte futva, mielőtt hazaindult volna, s morogva hozzátette: – Nem sok hasznát veszem.

– Majdcsak előkerül – dűnnyögte vissza Istók, s nem is titkolta, hogy megsértődött Erzsire. Mit hirtelenkedik az asszony? Nem tudott volna egy kicsit édeskedni?

Istók látta Jutkát innen, az udvarról, ahogy lejtett lefelé a telek, jól kivehető volt alakja a gyümölcsösben. Ott bóklászott Jutka, mint valami elvarázsolt királykisasszony. Föl-föltekintett a lombok közé, leszakasztott egy gyümölcsöt, álmodozva körbesétálta a fatörzseket. Istók szíve táján meleget érzett. Dehogyan árulta volna el Erzsinek, mit csinál a húga!

– Cserélnék veled, komám – szólalt meg Kérék Ádám, mikor Erzsi eltűnt a palánkon túl.

– Aztán miért? – nézett fel csodálkozva Istók.

– Te még megcsipkedheted az asszonyt. Engemet Vica még az ágyból is kiűzött. A földön alszom, a gyerekek között.

Istók melle dagadozni kezdett.

– Ami igaz, az igaz. Még megszorogatom az asszonyt. Nem is ritkán.

– Mennyiszer, te? – hajolt közel bizalmaskodva Kérék koma.

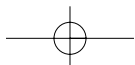
– Nem mondom el, úgyse hiszed el – vigyorgott Istók, és boldog volt, mert nem kellett hazudnia. – Csak azt mondanád végül, hogy hetvenkedek. Magam sem hittem volna, hogy így bírom ilyen vén fejjel.

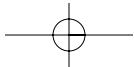
– Ne hidd, hogy én ne bírnám – heveskedett Kérék Ádám. – Csak az asszony... Annak van elege. Azt mondja, nem akar még egy pulyát.

Istók erre nem tudott mit felelni. Ki akart közel a negyvenhez még gyerekeket? Neki is volt öt. Azokat még fel kell nevelni, a lányokat kiházásítani. Istók ugyan mindig vak bizodalommal volt a jövő felől, de nem szerette volna ő sem, ha halála után jobban elaprózódik a sok föld. Az sem volt mindegy, hogy hogyan házasodnak majd a gyerekek. S az sem, hány felé kell osztani az após után maradó örökséget, lesz-e Jutkának gyereke, amelyik eléri a felnőttkort, s belekavar-e még az új asszony az após vagyoni dolgaiba. Bizony, a jövő tartogathatott még meglepetéseket, ám Istók természete nem hajlott az idő előtti aggodalmaskodásra. Sőt, most mintha megkívánta volna újra, hogy gyereksírás és csecsemőszag töltse be a házuk táját. No, de ha Jutkát nem sikerül kiházásítani idejében, hamarosan megint kézben tarthat egy Tompa-gyereket.

Ráérősen rakodtak, valahára azért csak elkészültek az asztalok és padok elhelyezésével.

– No, én bemegyek, megnézem, nincs-e valami kóstolnivaló – intett Kérék koma a konyha felé. Istók szinte látni vélte, ahogy Ádám jól megkerekedett pocakja már előre rózsaszínen mosolyog. – Jössz te is, komám?

– Jövök, csak még hátra kell mennem.

Istók remélte, hogy Ádám nem vette észre a gyümölcsösben időző Jutkát. Mindenesetre szép lassan indult lefelé, hogy hagyjon időt, míg Kérék koma besündörög a konyhára. Amikor aztán az istállókhöz jutott, megszaporoza lépteit.

Jutka ijedten s kissé barátságatlanul nézett rá, amikor észrevette. Istók az utóbbi időben elhanyagolta sógornőjét, de nem olyannak ismerte a kis fiatalasszonyt, mint aki főlhánytorgatna bármit is. Most mégis összeszorult a gyomra, mert a vékony, holdsugár sápadtságú Jutka összehúzott szemöldökkel, borús arcával várta őt.

– Hogy érzed magad, kedves?

Istók mindannyiszor elámult saját magán, hogy annyi gyengédséget hozott ki belőle Jutka. A hatás látványos volt, a fiatalasszony arca azonnal megenyhült, s kintartotta kezét, hogy odabújjon a férfihoz.

– Kend már nem szeret engem – nyafogott bele Judit Istók ingébe.

A férfi megcsókolta a nő fején a puha barna haját, s erősen magához szorította őt.

– Ugyan már, ne butáskodj! – suttogeta Istók. – Szeretlek, hisz mondtam már neked.

Jutka felnézett rá, s szemében könnyek csillogtak, ahogy indulattól remegve válaszolt:

– Azt hiszi, nem hallom éjszakánként, hogy mit művel Erzsivel? Miért abajgatja, ha nem azért, mert belém unt?

– Jutka, Jutka! – nevetett Istók. – Hogyne zargatnám, hát hiszen a feleségem?

Jutka féltékenysége azonnal jóleső izgalomba hozta a férfi belső részeit. Gatyája alatt dagadozott az ereje, de mintha a fiatalasszonyt nem zavarta volna ez, még jobban odasimult hozzá.

– Mit gondolsz, mit érzek én a sutban odalenn, amíg kendék sóhajtoznak, meg iszonytatóan nyivákolnak?

– Te is nyivákolhatsz, kedveském – mondta Istók, majd vadul megcsókolta Jutkát, s közben kezével türelmetlenül markolászni kezdett a nő hasa alatt.

– Au, ez fáj!

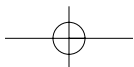
Jutka ellökte magától Istókot, és megint őszinte harag villogott a szemében.

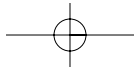
– Nem akarom. Nem érzem úgy magam. Nem látja, hogy beteg vagyok?

– Dehogynem, kedves, dehogynem – csitítgatta Istók, s újra meg akarta ölelni, de Jutka hátat fordított neki, s háritó mozdulattal összekulcsolta mellei előtt kezét. – Kend csak ámít engem, közben meg összeesküszik a káromra Erzsivel. Azt hiszi, talán nem jutott a fülembe, mivel gyözködte Már gazdát? Hogy vegyen el engem feleségül?

Bizony, a hírek nagyon gyorsan terjednek, ha a tegnapi beszélgetés óta már Jutka fülébe is eljutott a dolog. Istók sejtette, hogy maga Már gazda volt az, aki nem tudta vagy nem akarta tartani a száját.

– Tudom, hogy váratlanul ért téged. De gondold el, ez lenne a legjobb neked meg a gyerekeknek. Már gazda jó ember, majoros gazda, ahogy én ismerem, úgy élnél, mint egy királynő a palotájában. Kényeztetne, úgy szeretne.

– Én viszont nem szeretném – vágott vissza Jutka. – Utálok! Undorodom tőle, ha csak ránézek!

– De hát miért, angyalom? – adta Istók az értetlent. – Nem mondhatod, hogy rossz termete lenne. No, az arca ugyan nem szép, de meg lehet szokni... A férfinél nem az számít, te is tudod...

– Ragyás. És öreg.

– Én is az vagyok. Engemet mégsem vetettél meg – mondta Istók, s hátulról Jutka melléhez erőszakolta a tenyerét.

– Kend nem öreg – lágyult el Jutka hangja. – Én kendet szeretem. És én azt hiszem, hogy kútba vetem magam!

S zokogni kezdett.

– Ugyan, ugyan! Kis butám! – húzta megint magához a férfi. – Ilyet meg se halljak! Érted? Én azért még szeretni foglak. A gyereket is. Érted?

Jutka belezokogott az ingbe.

– Nézz rám! No, nézz rám! – unszolta Istók, s mikor a fiatalasszony csak sírt tovább, megfogta a vállát, és felemelte az arcát. – Ígérd meg, hogy eszedbe sem jut többet ilyen butaság. Megígéred? Meg?

A fiatalasszony szípgva bólintott, s lehunyta a szemét.

– Nézz rám! Hallod?

Judit könnytől nedves szempilláit felemelte. Most olyan védtelen volt. Olyan gyermeki.

– Gondoskodni akarok rólad, érted-e? Te sem kívánod a szégyent, hogy megszülessen a gyerek, aztán se férj, se apa. Azt akarod, hogy törvénytelen bitang legyen szegény árva? Nahát! Te sem akarod. Én azért még odafigyelek rád. Ne félj te Már gazdától. Nem hagyom, hogy rosszul bánjon veled.

Judit megint szípgni kezdett.

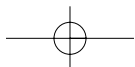
– Én kend mellett akarok maradni.

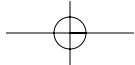
Istók sóhajtott, szorosan magához ölelte Jutkát, s előre-hátra ringatva a fejét, simogatta.

– Így lesz a legjobb, hidd el! Erzsi... Erzsi... Tudod, te milyen ő. Most kell elrendezni a dolgot, amíg így meg van szelídülve. No, menjél most, nézd meg, nincs-e édesapádnak valamire szüksége!

Jutka lehajtott fejjel, az egyenetlen földön bukdácsolva elindult a ház felé. A szél bele-belekapott a szoknyájába, s olyankor látszott, milyen sovány, milyen ösztövé. Milyen csúnya lesz szegény, állapította meg magában Istók. Nem értette, mi ütött ma az asszonyokba. Tegnap még olyanok voltak, mint a kezes bárány, Erzsi és Jutka, ma meg egyik kaffog, másik nyavalyog. A kutya meg a macska. Istók attól tartott, hamarosan egymás irányába is így viselkednek, mint kutya meg macska. Minél gyorsabban kiházasítja Jutkát, annál jobb. Már gazda ugyan neki se tetszene, ha asszony lenne, de még szerencse, hogy nem az. Majd megbékél Jutka. Hébe-hóba meglátogatja aztán őt. Megteheti, hisz a sógornője.

Istók lassan maga is visszaindult a gyümölcsösből. Nem győzte csodálni a papi kertet. Annak idején az ősök nem sajnálták a jót a paptól, a legkövőbb, legelő-

nyösebb helyen mérték ki a falun belüli telkét. A ház a pataktól északra állt, s így futott le a gazdasági épülettől a veteményesen át a gyümölcsösig. Ott a másik patak határán gabonaföldje volt folytatólagosan. A szél itt futott le a kert irányába, a patak is, ha időnként túlfolyt, a keskeny vájatban leszakadozott a lejtőn, de ez ritkán fordult elő, más hibája nem volt a pap kertjének.

Mire felért a házhoz, nagy nyüzsgés fogadta. Megérkezett Komáromi István prédikátor, aki Németi Istvánt követte Banán nem is olyan régóta. Népes családja vele jött, most Jutka és Erzsí az ő kínálásukkal volt elfoglalva. Németi feszült arccal kollégája mellett állt, talán beszélgettek, de Istók úgy látta, inkább csak hallgattak. Németi sötéten, örömtelenül, beteges, beesett arca majdnem olyan színtelen volt, mint környezete, szinte belelapulhatott volna a parókia falába, a ledöngölt földre, az árnyékos, sötét szobába. Mellette Komáromi István maga volt a megtestesült boldogság, kerek, joviális arcával, mindig mosolygó szájával, amelyben még a fogak is nevettek: az elülső két metszőfoga között vidám rés húzódott.

Istók tudta, hogy Németi István szerette a banai prédikátort, s értette vonzódását. Komáromi Istvánból sütött a szerény jóság, s azonnal keresetlen kedvességgel üdvözölte Istókot. Rákérdezett az idei termésre, a család nagyságára, mire Istók is végigérdeklődte a sok Komáromi csemete korát s nemét. Mindeközben az apósa továbbra is borúsán, vészjósló hallgatásba merülten állt a bejáratnál.

Istók aztán otthagya kettejüket, hogy utánanézzon az előkészületeknek, de először is Erzsíre kereste meg. Az asszony épp kisietett a konyhából egy vastag fatálccával, amely rakva volt harapnivalóval.

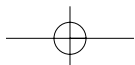
– Sári? – kérdezett rá gyorsan Istók, s azon nyomban ugrott egyet a gyomra az aggodalomtól.

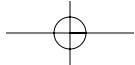
– Jobban van. Bent ül apámuram szobájában – vetette oda az asszony, azzal már ki is sietett a vendégekhez.

A férfi érezte, hogy a szíve még vadabban zakatol, valahogy jobban felkavarta Sári betegsége, mint gondolta volna, arcára mégis széles vigyor ült ki, ahogy az asszonyok közé lépett. A konyhában benn elviselhetetlennek tűnő forróság volt, de látszott, hogy már végéhez közelítenek a sütésnek. A nagy tölgyasztalon egymás mellett sorakoztak a kulcsosok, szép piros kérgükből illatos gőz incselkedett Istók orra felé. Egy nagy edény tele finom, jóféle kolbásszal már le volt véve a tűzről, egy téglából rakott állásra tették addig is, míg fel kell szolgálni.

– Hej, de jó illatok vannak itt! – kiáltott fel Istók. – Most nem is tudom, mi-be csipkedjek bele!

Felemelte kezét, mintha tényleg meg akarna valamit vagy valakit csipkedni. Az asszonyok nevettek, sivalkodtak és tréfálkoztak, Istók pedig úgy érezte máris, hogy nem fér a bőrébe. A két ideges, savanyú asszonya mellett igazi forró, izzadó, bővérű nőre vágyott. Féktelen jókedvet érzett, pedig még nem is ivott, ki akarta tombolni magából a fölösleges erejét, a bennragadt szilajságot, a rejtett szorongást. Ám ahogy visszatért Erzsí a helyiségbe, mindenkinek lelohadt a jókedve, valami hűvös fuvallom áradt ma az asszonyból.

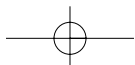
– Jöhetne már Bandi bátyám – morogta Istóknak, aki válaszul egyet hümmögött. Fodor András esküdt kérte ki a menyasszonyt, azaz hogy nem volt kitől kikérni, de legalább hozta volna. Fodor András korban benne levő ember létére őszre mindig megitta a saját borát, aztán, ha elfogyott, ráfanyalodott másféle főzetekre is. Reggel még csak mosolygós és elégedett volt véreres orrával, de délutánra többnyire kötekedővé, erőszakossá vált. Ha meg valamiért nem tudott inni, morcos, durva pokróc módjára viselkedett.

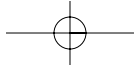
Azért csak mintegy végszóra begördült zörögve, nagy hőzések közepette Fodor András kocsját a parókia elé. Istók már messziről látta, hogy Bandi bátyjánál nem hibádzott ma sem a bor, de még a szokottnál is virágosabb volt a hangulata, szeme úgy csillogott, mint a tiszta, fényesre lefejtett ezerjő cseppje, ha rávetül a nap-sugár. Mellette ott feszített a menyasszony. Arca szinte beleveszett a keményített csipkébe, fodrokba, amelyek mind tekintélyes kebleit díszítették. A menyasszony először végigjártatta szemét az őt bámuló embereken, mint egy királynő, s csak aztán mosolyodott el nyájasan, s kezét nyújtotta, hogy valaki lesegítse. Egyszerre több férfiú is ugrott, de Istók volt a leggyorsabb. Legszívesebben a derekánál kapta volna el az asszonyt, hogy kézbe vehesse, megtapasztalhatta azt a vaskos derekat, azt a húsos, párnás csípőt, aztán mégis csak a kezét nyújtotta.

Özveggy Judi Jánosné nehézkesen, szuszogva lelépett, rengeteg alsószoknyájába beleakadt lába, ha Istók nem tartotta volna továbbra is, azon mód elhasalt volna a földön. Amikor azonban kiegyenesedett, nyoma sem volt az asszonyban az esetlenségnek. Nyájas, szinte pajkos mosollyal jutalmazta Istók segítségét, s szeme sem rebtent, mikor a férfi, mintegy véletlenül, tenyerével hozzáért csipkével párnázott kebléhez.

A parókia udvaráról Mészáros Márton bíró sietett a menyasszony elébe, magas, erős, deres hajú férfi volt, kuruc ruhájában még mindig csinos ember. Mögötte a két pap, a banai holdvilágképű Komáromi István és Németi olyanok voltak, mint két esőben gubbasztó varjú. Istók úgy vette ki, apósa rossz kedve ugyancsak megcsappantotta kollégája derülségét.

A csődület egyre nagyobb lett, a tömeg lassan megindult a templom felé a banai prédikátor után. Az esketés hosszú és nyűgös volt. Komáromi ki akart tenni magáért, s mintegy negyven percet prédikált. Az énekléseket és imádságokat nyújtották, s közben a kis templomban a nyitott ajtó ellenére levegőt alig lehetett venni. Izzadt mindenki, a menyasszony leginkább vörösödött. Egy csipkés keszkenővel legyezgette magát, s közben pihegett, mint aki menten össze akar esni. Csupán Németi állt keményen, eltökélten, s hűvösen, mint akit akasztani visznek, de biztos ártatlanságában, s tudatában van környezete gonoszságának. Istók, ahogy így elnézte az arát, nem győzött csodálkozni, apósa hogy tett szert ilyen asszonyra, de egyben megállapította, hogy rosszabbul nem is választhatott volna. Megboldogult anyósa nehéz természetű, buta asszony volt, de ez, ez maga az ördögi kísértés. Emellett az asszony mellett apósa vagy az élők poklát járja meg, vagy idő előtt eltávozik ebből az árnyékvilágból. Ez a nő, ez tűz, ez csupa testi kívánság, ez a nő az asszonyi hiúságok megtestesítője.

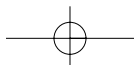

A szertartás után Istók Kérék komájával a kínálgatás élére állt. Ő mint a lakodalom gazdája kellett gondoskodjon a vendégek jólétéről. A parókia udvarára a falu nagygazda családjai voltak hivatalosak. A bírón és két esküdtön kívül az öreg Kotsi Jánosék, Csendes Mihály, Takáts István, Táros Gergely, Horváth Mihály, Pongrácz Ferenc, Kérékéék, Vida Gergely, Pápai András, Gyüzi Gergely, Herczeg Ferenc, Orbán Ferenc, Borbily Márton, Mészáros és Már gazdák Vasdinnyéről, az öreg Földvári prédikátorné, annak a veje és családja meg az unokája, az úrhatnám Földvári Panka Erdős Jankóval. A mindenféle gyűttmentek közül Nemes Csima Gergely urunk, a Borsos fivérek meg Vasvári Szabó Ferenc nótáriusék. Mindenki feleségestül, már akinek volt.

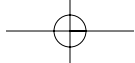
Egy dudást hívtak Kethelyről, arról is alig akart hallani Németi. Azt mondta, ne legyen itt helye-hulya, tánc. Anélkül nincs lakodalom, válaszolta Erzsi, aztán úgy lett, ahogy az asszony akarta. Szégyen lett volna csöndben vigadozni. A kolbász és a kulcsos hamar elfogyott, utána nem maradt más hátra, mint énekelni és táncolni sötétedésig. Ha nem lett volna az a néhány lakodalom esztendőnként, amikor dudás vagy akár cigány húzta a zenét, meg is lehetett volna bolondulni az örökös munkában. A zene olyan erőket és indulatokat szabadított fel az emberben, ami mélyen forrt és rombolt dühös elnyomatásban, aztán a felszínre tört ilyenkor, s hamar elszállt, mint egy jóindulatú felhő. Aki képtelen volt kiadni magából, előfordulhatott, hogy veszélyes vadállattá vált, s ezt a fortyogó, furcsa indulatát gorombasággal vagy barbár erőszakkal engedte ki magából. Istók hallotta, hogy léteznek források, amelyekben finom buborékok forrnak, bugyognak és sziszegnek. Ha van lehetősége a forrásnak kijutni a levegőre, inni lehet ezekből, s olyan, mint a márc, üdít és szomjat olt. De ha belezárják üvegbe, lekötik erejét, egyszerre kirobbanhat belőle az a varázslatos mozgás, s akkor mindent beboríthat nagy bugyborékolással. Hát így van ez az emberrel is. Jobb, ha levezeti a táncban a fel-fellobbanó, de bent kavargó és izzó szilajságot, akkor nem kell félni, hogy elpusztít és elemészt mindent maga körül.

Istók jó néhányszor körbekínálta a vendégeket, az aranyló óboron átsütött a kora őszi meleg napsütés. Olyan volt az udvar is, mintha mézben fürdették volna, vagy mint-ha arany fátylat borítottak volna rá. Az égen csupán néhány felhő úszott lomhán, rá-érősen, lapos hajótestük fölött bodrosra, habosra csúcsosodtak. Ma már nem lesz eső, az após hálás lehet a jó időért. Ha ugyan az após még tudott örülni, és hálát érezni ilyen egyszerű dolgok iránt. Most, ahogy Istók elnézte Németit, szinte biztosra vette, hogy az após nem örül, sőt, lehet, hogy reménykedett az esőben. Akkor elmaradt volna a vigalom, s rossz kedvét teljes valójában élvezhette volna ki.

Németi a hosszú asztal közepén ült újdonsült feleségével, másik oldalán a barnai prédikátorral. A körülötte ülők lassan belefáradtak az após borús hangulatába, Komáromi üveges szemmel meredt maga elé, kerek arcát kissé megnyújtotta az unalom. Judi Jánosné, immáron Németi Istvánné eddig kitartóan teregette párnányi kebleit, s boldog-boldogtalannal hangosan s túláradó jókedvvel tréfálkozott, avagy udvariaskodott, de ő is megeléghette férje zárkózott csendességét, s most sértődötten méregette a táncolókat.

Istók letette a kancsót. Ő maga alig ivott ma, szeretne volna józan fejjel végignézni, mint isszák le magukat a nála idősebb előjárók, míg nevetséges hibbantaknak nem tűnnek. Ma este nem is táncolt, viszont jó sokat énekelt, a hangja kezdte kivonni magát az irányítása alól. Rekedten szólt akkor is, amikor apósa új feleségét felkérte táncolni. Udvariasságból először Németit szólította meg, az meg biccentett, s arca enyhe döbbenetről tanúskodott. Az új Németi Istvánné viszont ragyogott, mint az őszi nap a fejük fölött itt a délutáni égen. Istók jó messzire vezette az asszonyt az asztaloktól, helyet akart a mozgáshoz, meg akarta pörgetni ezt a galambasszonyságot, hogy szálljon a rengeteg alszózoknyája, és arca vörösödjön ki, mint a pulyka nyaka.

Az asszony nagy teste ellenére szépen táncolt, vagy talán épp azért volt kecses, mert puha teste letompította mozdulatai élet? Vagy talán az az orral érezhető, kézzel kitapintható nőiesség tette minden mozdulatát lággyá, ami egész lényét átjárta? Istók érezte, hogy a tánc még inkább feltüzeli, ott dörzsölődött melléhez a fodorba, csipkébe, gyolcsba rejtett két óriási kebel, meg kellett fognia, éreznie kellett, nem bírta magával, szinte örületként szállta meg a vágy, hogy a keze is megtapinthatja azt a kívánatos gömbölyületet. A gyors zene szinte magától mozgatta lábukat, s Istók fejében csak egy gondolat volt, az a két cipónyi mell, a ruha alatt rózsaszín, dudorodó mellbimbó, az asszony verejtéke, ami lefut a között a két hústömeg között.

Úgy tette meg először, mintha véletlen volna, mintha csak tévedésből ért volna oda a tenyere. Az asszony mindentudóan belenézett a szemébe, szinte belefúródott a tekintete a férfiéba, mintha kiolvasta volna belőle a zabolátlan vágyat. Nézett, s mindentudó szeme alatt szája csücsörödni kezdett. Alig láthatóan, de csücsörödött, összehúzódott, majd szétnyílt. Istók felnyögött, s közelebb vonta magához az asszonyt, combja pedig megint, mintegy véletlenül az asszony szoknyájába vágott. Lassan, óvatosan benyomult. Mint aki előzetest akar adni abból, ami még következhet.

A dudás hosszú, elnyújtott sípolással abbahagyta a játékot.

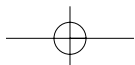
– Adjatok inni! – kiáltotta kaptatos jókedvvel.

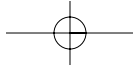
Istók nem eresztette el az asszony karját, jólesett belemélyesztenie ujját a mindenütt puha, telt testbe. Az asszony keblei föl-le emelkedtek a lihegéstől, arca ki-vörösödött, mint az érett barack.

– Jöjjön, kedves anyámasszony, sétáljunk még, mielőtt visszaülne – javasolta Istók csöndesen.

Az asszony felkacagott, aztán mintha szégyenlős volna, arca elé tette a csipkés fehér keszkenőt tartó kezét, s pislogott alóla kifelé, mint egy leányka. Istók az asszony mesterkéeltségétől kissé megborzongott, de finnyáskodását azonnal feledtették az újdonsült ara fátyolozott hangjának kacérságot és kihívó bujaságot sugalló rezgései.

– Szólítson Ilonkának, különben nagyon-nagyon megharagszom. Maga gonosz, gonosz ember! Látom a szeme csillogásából, hogy huncut, és nem könyörül egy ilyen szegény asszonynak, mint én.

Istók szeme valóban felizzott, arcán valami bárgyú, hipnotizált vigyor jelent meg.
 – Jól látja, Ilonka, kedvesem! Nem könnyörülök a szegény fehérepeknek. Én már csak ilyen vagyok.

– Látom magán, István, látom... – lehelte az asszony, mint aki kifogyott a lélegzetből, s valóban, keble fölött a keményített csipkék úgy rezegtek, mintha föld-rengés lenne a mellében.

– Nem lesz könnyű itt Etén egy ilyen gyönyörű hölgynek. – Istók szája alig nyílt ki, miközben beszélt, szemével pedig falta a keményített csipkét, s az anyajegyekkel enyhén pöttyözött hattyúfehér bőrt. Ilonka asszonyság mohón csüngött a férfi száján, mint aki be akarja nyelni a szavakat, s mögötte a vágat. – Ha szüksége van rám, bármikor... csak üzenjen.

– Óh, István – búgta az asszony. – Maga túl jó. Maga egy... igazi férfi.

Istók úgy érezte, elrobban a vágától.

– Akár ma is. Amikor magára tör az egyedüllét.

Ilonka csiklandóan, halkán felnevetett.

– Ma van a nászéjszakám. Hogy lennék magányos, maga gonosz ember?

– Az apósom... Nézze meg!

Németi magába roskadva, komoran ült azon a helyen, ahol hagyták.

– Attól félek, még nem jött teljesen rendbe... – sóhajtotta Ilonka asszony, majd fél szemmel Istókra pillantott. – Lehet, hogy igaza van, István. Nem lesz könnyű itt Etén, egyedül, magányosan, bánatosan...

Istók legszívesebben azonnal rátapasztotta volna száját ennek a galambasszonykának elbiggyesztett, félig mosolygó, félig csücsöri, hamis szájára.

– Szomorú lesz az éjszaka, távol az otthontól. A mai éjszaka egészen biztosan. Itt leszek a diófa alatt éjfél tájban. Csak jöjjön ki, Ilonka, szüksége lesz néhány vigasztaló szóra.

Ilonka remegett a gyönyörűségtől, s színpadiasan sóhajtott egy nagyot. Két orcája fénylett, és pirosan virult, mint két kinyílt rózsza.

– Ahogy mondja, kedves rokon, ahogy mondja. Milyen jó lesz néhány vigasztaló szó! Ebben a nagy magányban.

Ismét odanézett újdonsült férjére, s keserűen megállapította, hogy pontosan ezt érzi, a magányt őmellette. De talán mégis jóra fordulhatnak a dolgok...

– Milyen jó, hogy maga ilyen figyelmes!

Kezét Istók karjára tette, s közben mellét finoman odanyomta a férfihoz. Istók még rekedtebben szólalt meg, mint eddig.

– Ezért van a rokonság, nem igaz?

– De, milyen igaz! – sóhajtotta meggyőződéssel Ilonka asszony.

